

СИМВОЛ НА ВЯРАТА

БЮЛЕТИН НА ЦЕНТЪРА ЗА РЕЛИГИОЗНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И КОНСУЛТАЦИИ
"СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ" ПРИ СТОЛИЧЕН ХРАМ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ОФИЦИАЛЕН УЕБСАЙТ: www.symvol.org
Брой 25, 26 юни 2016 година

Скъпи в Господа Иисуса Христа и посветени Нему православни духовници, монашестваци, братя и сестри, уважаеми читатели, търсещи Истината, Юнският ни брой '2016 е посветен на т. нар. „Велик и Свят събор на Православната Църква”, организиран на о-в Крит в периода 16-27 юни 2016 г. В хода на неговата подготовка възникнаха множество проблемни въпроси, които доведоха до отказа на редица Поместни православни църкви да участват в него. Затова в настоящото издание на „Символ на вярата” ви предлагаме официални решения и критични становища, които бяха оповестени преди провеждането на Събора в Крит. Характерът на този Събор тепърва ще бъде анализиран. Нашия подробен анализ ще ви предложим в следващ брой на бюлетина „Символ на вярата”. Тук можете да се запознаете с:

- РЕШЕНИЕТО на Св. Синод на БПЦ-БП от 21 април 2016 г.
- РЕШЕНИЕТО на Св. Синод на БПЦ-БП от 1 юни 2016 г.
- Критичните бележки „СЪЩЕСТВЕНИТЕ ПРОБЛЕМИ СЪС СВЕТИЯ И ВЕЛИК СЪБОР”, изработени от Навпактския митрополит Йеротеос (Влахос) – Еладска архиепископия (т.е. Гръцка православна църква), 2016 г.
- Становището на св. Юстин Попович (Челийски) относно нов „Велик събор” на Православната Църква, написано през 1977 г.
- Информация за храм „Св. св. Кирил и Методий” и неговите текущи дейности.

ВСЕПРАВОСЛАВНИЯТ СЪБОР В КРИТ

ЗАЩО БПЦ - БП НЕ УЧАСТВА В НЕГО *Борба за чисто Православие*

Първоначално БПЦ-Българска Патриаршия щеше да участва във Всеправославния Събор в Крит с надеждата, че на неговите заседания нейните предложения ще могат да бъдат обсъдени и приети. В тази връзка Св. Синод излезе с решение от 21. 04. 2016 г., в което се казва следното (извадка): „Освен Светата Православна църква не съществуват други църкви, а единствено ереси и разколи, и да се наричат последните „църкви” е богословски, догматически и канонически напълно погрешно. /.../ казаното [в един от предсъборните документи – бел.гл.ред.], че „при провеждането на богословските диалози общата цел за всички е окончателното възстановяване на единството в правата вяра и любовта” е напълно неправилно и

неприемливо, защото трябва да се уточни и подчертае, че връщането към правата вяра е за еретици и разколници и по никой начин не касае Православната църква. Слава Богу, че Българската православна църква през 1998 г. излезе от Световния съвет на църквите, с което изрази своето неодобрение на неговата дейност, тъй като не може да членува в една организация, в която тя е смятана за „една от многото или като клон на Едната църква, която търси начин и се бори за нейното възстановяване чрез този Световен съвет на църквите”.

Един е Господ, една е Църквата, както се говори в Символа на вярата.”

(Източник: <http://www.bg-patriarshia.bg>)

Междувременно, след направени допълнителни проучвания на регламента и организацията на Събора, на 1 юни 2016 г. Св. Синод на БПЦ-Българска Патриаршия взе достойно и смело решение да не участва във Всеpravославния събор (16-27 юни 2016 г., остров Крит). Същевременно Българският Синод предложи Съборът да бъде отложен с цел по-добрата му подготовка. След решението на Българския Св. Синод последваха най-различни положителни и отрицателни реакции. В част от последните неоснователно се критикува нашето свещеночалие, при това от позицията на обществена, църковна и

богословска "компетентност". Дори бяха изказани подозрения, че решението на БПЦ е взето под натиска на Руската православна църква, което не отговаря на истината, тъй като доскоро РПЦ имаше съвсем различно становище и на свои заседания Руският Св. Синод бе приел всички предсъборни документи. Всъщност, позицията на Българската православна църква за неучастие във Всеpravославния събор подчертава важността и днес да пазим чистотата на спасителната православна вяра, заради която Църквата е дала на света толкова много мъченици и изповедници на Православието! Достойно!!!

РЕШЕНИЕ на СВ. СИНОД НА БПЦ-БП от 1 юни 2016 г. за неучастие във „ВЕЛИКИЯ И СВЯТ СЪБОР”

На днешното си заседание Св. Синод на БПЦ-Българска Патриаршия в пълен състав, прот. №12 / 1.06.2016 г., проведе обстойни разисквания по въпросите, свързани със свикването на Велик и Свет Сьбор на Православната църква, 16 – 26 юни 2016 г., остров Крит.

Като обсъди следните съществени съображения и причини:

1) липсата в дневния ред на Всеpravославния събор на особено важни за св. Православие теми, които да имат актуално значение и да изискват своевременно всеpravославно съборно решаване;

2) възникналите официално заявени от Поместни православни църкви несъгласия по някои от вече одобрените текстове за Събора;

3) невъзможността, според вече приетия регламент за провеждането на Великия и Свет Сьбор на Православната църква, да бъдат редактирани текстове в хода на работата на Събора;

4) предложеното разположение на Предстоятелите на Поместните православни църкви в залата, предвидена

за провеждане на заседанията на Събора, което разположение нарушава принципа на равнопоставеност на Предстоятелите на Автокефалните Православни църкви;

5) неподходящото месторазположение на наблюдателите и гостите на Събора;

6) необходимостта от извършването на големи и необосновани финансови разходи в случай на участие на БПЦ-БП в Събора;

След проведеното гласуване Св. Синод единодушно РЕШИ:

I. Настоява Великият и Свет Сьбор на Православната църква, 16 – 26 юни т.г., да бъде отложен, като подготовката за неговото провеждане да продължи;

II. В противен случай Св. Синод на БПЦ – БП категорично заявява решението си за неучастие в работата на насрочения за 16 – 26 юни т.г. Велик и Свет Сьбор на Православната църква.

Източник: <http://www.bg-patriarshia.bg>

СЪЩЕСТВЕНИТЕ ПРОБЛЕМИ СЪС СВЕТИЯ И ВЕЛИК СЪБОР (Изказване пред Архиерейския събор на Еладската православна църква, май 2016 г.)

Навпактски митрополит Йеротеос (Влахос)

Светият и Велик събор, който предстои да се събере през юни 2016 г. на о. Крит, бе чакан от мнозина, които мечтаеха за него, подготвиха го, измориха се и сега се очаква провеждането му.

Въпросите, които се поставят, са дали Светият и Велик събор е същият, който са очаквали онези, които са мечтаели за него. По този въпрос се говори и пише много, някои изказват радостта си, защото най-после настъпи този дългоочакван час, други пък изразяват остра тревога, сериозни опасения, а трети изпитват пълно разочарование. В това кратко изложение ще се ограничи с някои акценти.

1. Събор на предстоятелите

Предстоящият Събор се определя като Свет и велик събор на Православната църква, но в действителност ще бъде Събор на предстоятелите на православните Църкви. Мнението ми се основава на факта, че всички важни решения бяха взети от предстоятелите на православните Църкви. /.../

2. Прескачането на Големите събори

Този Събор е бил заплануван и подготвен като Вселенски събор, даже първата мисъл за него е била изразена през 1923 г., по повод 1600-та годишнина от Първия вселенски събор. Първоначално са били включени около 100 (сто) теми, които възникнали през целия период на второто хилядолетие, от откъсването на западната част на Римската империя (VIII-XI век), разделянето на западното християнство (XVI век), развитието на разнообразните идеологически течения като Просвещението, романтизма, немския идеализъм, екзистенциализма, но и на осветскостяването на самото християнство.

В крайна сметка, цялата тази мечта на „бащите” на тази идея приключи с това да се проведе не Вселенски събор, а Свет и велик събор, който все още не може да открие своята идентичност, с едва шест теми - инертни, неактуални, без особена цел, като някои от тях нямат връзка с преданието на Отците.

Слушал съм и съм чел мнозина да твърдят, че Свят и велик събор не е бил свикван от около 1200 години и че за пръв път от толкова много време се провежда такъв. Подобни твърдения пораждат особена тревога у занимаващите се с богословска книжнина и с Преданието на Църквата. С тези думи се създава представата за уж някаква църковна празнина след Седмия вселенски събор, която трябва да бъде запълнена, при положение, че са били свиквани големи и важни събори, като този по времето на патр. Фотий Велики (879-880 г.), на св. Григорий Палама (1341-1351 г.), както и значими събори, провели се между XV-XVIII век, с важни решения. Създава се впечатлението, че всички тези значими събори се прескачат и изтикват в периферията.

Смятам, че това е „обида“ от наша страна към светиите ни - св. Фотий Велики, св. Симеон Нови Богослов, св. Григорий Палама, светите Цариградски патриарси Калист и Филотей Кокин, св. Марк Евгеник (Ефески) и всички православни Източни патриарси от XV-XVIII век.

/.../

Изглежда, че с този Събор се цели да започне една нова епоха на църковното ни дистанциране от богословието и терминологията на Вселенските и Всеправославните събори след Седмия вселенски събор. По този начин се представя, че в Православната църква има „загуба на паметта“, „духовен Алцхаймер“. По друг начин не могат да бъдат обяснени някои моменти в подготвените документи, както и тълкувателният анализ на техните поддръжници.

Изглежда, че това е някаква лоша имитация на Втория Ватикански събор. /.../

3. Недостатъчна подготовка

/.../ за изготвянето на документите, които ще бъдат подписани на Светия и Велик събор, нямаше достатъчно подготовка и съборни (синодални) [2] решения.

/.../ всички ние, архиереите, бяхме в неведение и получихме окончателния вариант на документите, след като те вече бяха подписани от предстоятелите на Православните автокефални църкви през януари в Шамбези, Женева, и бяха препратени към Светия и Велик събор. Събираме се сега да обсъдим тези документи, когато има малко възможности те да бъдат коригирани. /.../

4. Църковно двуезичие

Когато човек чете някои от тези документи, забелязва, че те са пропити с един дух на двуезичие [3]. Думата „двуезичие“ тук може да изглежда странно, но изразява една реалност, когато знаем целия дух, който витае около въпросните документи. /.../ Във всекидневното общуване или понякога в наши текстове може да минат някои думи, които са проблемни, например, може да пишем или кажем „Римокатолическа църква“ или „Протестантска църква“ и т.н., но когато се изготвят вероизповедни текстове, които ще останат като решения на Светия и Велик събор, тогава трябва да сме внимателни.

Свети Григорий Палама, по време на богословските и исихастки борби, е създал един основен принцип: „Едно е словоборството в защита на благочестието, друго е изповеданието на вярата“. Това означава, че когато спорим, може да използваме всякакъв вид аргументи, но когато пишем вероизповедни текстове, тогава словото трябва да е стегнато и догматически точно, както правили светите Отци, които излагали догматите „с късо слово и много разум“.

Така и документите, които ни се представят и престои да бъдат подписани и от Църквата ни, трябва да са догматически изчистени, да не са двусмислени и

объркани, в противен случай няма да са православни документи. /.../ Има една неясна и конкретна практика по много църковни въпроси, които се прикриват зад думите на документите, които говорят за други Църкви. Ще спомена три примера от досегашната практика.

Първият е въпросът за събитията от 1965 г., случили се в Истанбул и Ватикана - това, което обикновено се пише, че тогава е станало *вдигането на анатемите*.

Да припомним, че Цариградският патриарх Сергей I, племенник на Фотий Велики, със синодално решение от 1009 г. зачеркнал от диптисите на Църквата името на Римския папа Сергей IV, който в посланието по повод възкачването си на престола включил в Символа на вярата „и от Сина“ (filioque); оттогава в диптисите не е било вписвано името на нито един папа, така че е било налице прекъсване на евхаристийното общение.

По-късно, през 1054 г., кардинал Хумберт анатемосал патриарх Керуларий и двама други, който, на свой ред, също го анатемосал. Това означава, че прекъсването на евхаристийното общение съществувало и преди анатемите и, естествено, вдигането на анатемите не премахнало акта на прекъсване на общение.

Въпросът, който се поражда, е: през 1965 г. е станало вдигане на анатемите или вдигане на забраната за евхаристийно общение? Въпросът е уместен, защото в Акта на Вселенската патриаршия от 7 декември 1965 г. пише, че са били вдигнати анатемите, следователно прекъсването на общение все още съществува, докато в декларация, подписана на френски език от Вселенския патриарх и папата, която папата прочел в последния ден (7 декември) и акт на Втория ватикански събор, пише, че е била вдигната забраната за евхаристийно общение. Разполагам с текста на френски и английски език.

Второто е продължение от предходното - че, за жалост, в църковната практика инославните не само се признават за Църкви, но има и църковно и евхаристийно общение! Следователно, налице е едно църковно двуезичие, двусмислие и объркване.

/.../

Третият пример е, че наскоро прочетох книгата на проф. Антониос Пападопулос със заглавие „Богословски диалог между православни и римокатолици (история-документи-проблеми)“ и за пореден път установих, че в

диалога, декларациите и общите документи между Вселенския патриарх и папата, както и между техните представители, господства един език, един дух на „братство, което възниква от единственото кръщение и от участието в свещените тайнства” и че „нашите Църкви се признават взаимно за Църкви сестри, които са съотговорни за запазването на вярата на единствената Христова Църква в божествения план /.../”.

Двуетичието в официални църковни документи е една болезнена действителност, която показва отдалечаването от официалните църковни документи от предишните две хилядолетия. Това не бива да става в документите на Светия и Велик събор.

5. Терминът „Църкви сестри”

В документа „Отношенията на Православната църква с останалия християнски свят”, макар да става дума, че Православната църква е „Едната, Света, Съборна и Апостолска Църква”, същевременно се говори за това, че Православната църква „признава историческото съществуване на други християнски Църкви и изповедания”. По този начин настъпва объркване по отношение самосъзнанието на Православната църква, затова се предлага корекцията на документа.

Този въпрос е много сериозен, защото на различни богословски диалози между православни и римокатолици, както и в официални документи се говори, че православните и римокатолиците са „Църкви сестри” и, за съжаление, този термин „Църкви сестри” поставя началото на особено богословие и еклесиология. Това не е технически термин, а съвременен еклесиологичен богословие, наложило се в икуменическото движение.

За термина „Църкви сестри” и за това как е започнал да се използва се споменава веднъж в текст, издаден от Секретариата на Конгрегацията за доктрината на вярата на Ватикана (30 юни 2000 г.), председателствана от кардинал Йозеф Ратцингер, по-късно папа Бенедикт. Съгласно този текст, терминът се появил през XII и XIII в., бил използван в по-ново време от Цариградския патриарх Атинагор, бил възприет от Втория Ватикански събор и оттогава се използва в папски документи, приветствия, окръжни послания и т.н. /.../ Ясно е, че терминът „Църкви сестри” се използва от папистите в богословски и еклесиологичен смисъл на валидност на тайнствата и епископското приемство, а не е технически термин, с добавката, че майката Църква на всички Църкви е „Католическата църква”.

Интересно е, че папа Йоан Павел II в едно свое слово, произнесено на 5 юни 1991 г. в Бялисток, Полша, каза по този въпрос: „Днес виждаме по-ясно и разбираме по-добре, че нашите Църкви са Църкви сестри, не в смисъл просто като израз на учтивост, но в смисъл на една основополагаща икуменическа еклесиологична категория”.

Това води началото си не само от Втория Ватикански събор, но и от документите, които бяха подписани по време на богословските диалози между православните и римокатолиците в Мюнхен (1982 г.), Бари (1987 г.), Нови Валаам, Финландия (1988 г.) и, по-късно, Равена (2007 г.). /.../

Следователно, на всяка цена в документа, който предстои да бъде обсъден и гласуван на Светия и Велик събор, не трябва други християнски общности и изповедания да бъдат определяни като Църкви.

6. „Валидност” и „действителност” на кръщението

Продължение на горното е това, което мнозина твърдят - че кръщението на инославните е „валидно” и

„действително”, тоест благодатните и каноничните граници на Църквата не са тъждествени.

В старо време архиереите на Вселенската патриаршия използвали каноничния чин при приемане на някои инославни в Православната църква, като прилагали правилото на строгостта (акривия) или снизхождението (икономия). Правели разлика, че едно е дали извън Църквата има тайнства - каквито няма - а друго е как ние приемаме някой инославен в Църквата. Строго погледнато, извън Църквата няма тайнства, но по снизхождение приемаме някого с миропомазване или писмено отричане от ереста и изповядване на православната вяра, ако кръщението е извършено в името на Троицния Бог, изповядван православно, и с трикратно потапяне във водата. Това ни удовлетворява. Мнението на някои, които искат да превърнат снизхождението от временно спиране на строгостта в постоянна ситуация, е недопустимо.

II Ватикански събор в базиликата „Св. Петър” - Рим
(снимка: <http://thechurchaliveseries.org>)

Така, мнозина твърдят, че кръщението на инославните-еретици е „валидно” и „действително”, нещо, което не се подкрепя от правило 7-мо на Втория вселенски събор и 95-то на Пето-шестия вселенски събор. Но освен тези два вселенски събора, не бива да се пренебрегва фактът, че в латинската традиция е въведена ереста за „и от Сина” (filioque), ереста за „чистата енергия” (actus purus) [5], други еретически отклонения, както и поръсването и обливането с вода при кръщението, като се избягва потапянето на кръщаващия във вода.

После, човек се пита защо по същата логика да не са „валидни” и „действителни” и миропомазването, и божествената Евхаристия при инославните? И защо е „валидно” и „действително” кръщението на инославните, когато в същото време не могат да се причастяват с Пречистите Тайни, което е основната цел на кръщението? Тоест, според някои богослови, кръщението на инославните е „валидно” и „действително”, но не поражда църковни резултати, понеже е недействено, както твърди Ипонският епископ Августин?

Мнението за „валидност” и „действителност” на кръщението се свързва с апостолското приемство, тоест „валидно” и „действително” свещенство. Тази позиция е неприемлива, защото апостолското приемство не е „магично” и механично действие, не е просто една, макар и непрекъснатата, поредица от ръкоположения, но главно и преди всичко - приемственост на апостолския нрав, според отпустителния тропар: „Като си станал съобщник в нравите и наследник на престола на апостолите, боговдъхновени, ти си открил делата, които възвеждат към съзercанието. Затова, като си преподавал словото

на истината, с вяра си се подвизавал до кръв, свещеномъчениче Игнатие; моли Христа Бога да се спасят нашите души". Загубата на православната богооткровена вяра, въвеждането на схоластичното богословие като по-висше от апостолското и светоотеческото богословие, не представлява апостолско приемство. Красноречиви са думите на св. Василий Велики: „Ония, които отстъпили от Църквата, нямали вече в себе си благодатта на Светия Дух: защото преподаването ѝ престанало, когато било прекъснато приемството” (правило 1). Също така е известен изразът от правилото на Картагенския събор: „При еретиците, които не са Църква, е невъзможно да се получи прощение на греховете”.

Освен този догматичен въпрос, възниква сериозен проблем и от историческа гледна точка относно непрекъснатата поредица от ръкоположения, доколкото се знае от историята, че Карл Велики и наследниците му поставяли за епископи миряни без ръкоположение, смятали ги за административни органи във феодалната система, която въвели, в резултат на което дори и Римският папа, преди 1009 г., протестираше пред немските владетели. Исторически е доказано, че преди схизмата на Стария Рим с Новия Рим, имало схизма между епархиите, които били във владение на Карл Велики и Стария Рим. През 794 г. във Франкфурт бил осъден Седмият вселенски събор, а през 809 г. в Аахен била въведена добавката „и от Сина” (filioque) и всичко това преминало и в Църквата на Стария Рим, когато била завладяна от франките.

Когато човек чете книгата „Диалози” на Римския папа Григорий, наречен Двоеслов, вижда Православната Църква на Рим преди VII в., богословието ѝ и исихазма ѝ, общите неща с богословието на църковните Отци, борбата на православните папи, епископи и монаси с еретиците готи, вестготи, вандалите, лангобардите и дори с франките, както и мъченичествата, клането, което претърпели православните в Стария Рим от германските племена. И всичко това се случило в началото на VII в.

Тогава, за какво апостолско предание и приемство говорим, когато всичко е проблемно - и богословски, и църковно, и исторически?

/.../

Заклучение

Документите, които са написани и подписани от предстоятелите на Православните църкви и предстои да бъдат обсъдени на Светия и Велик събор, на места провокират, защото в наши дни се забелязва, дори и в Църквата, едно объркване между учението на св. Григорий Палама и учението на неговите опоненти-хуманисти. Документите бяха изготвени без обществен диалог и без богословско „допитване”, затова предизвикаха богословски реакции, и с право.

Някои „умници” обаче изрекоха тежки думи за тези, които справедливо реагират с богословски аргументи, наричайки ги „войнствена фракция” на едно идеологическо Православие” и „православни „аятоласи””. Обръщат се против „събранието на богопросветените и обожени старци и духовни отци” и пишат: „Време е вече отговорните църковни водачи и всички ние да приключим с тази карикатура уж на преданост към Преданието, с тези „православни „аятоласи”, които смятат, че носят отговорност за Православието по света...”.

И така, проблемът е, че това е един опит за „освобождение” от традицията на Църквата, започваща от Седмия вселенски събор и достигаща до наши дни, едно отслабване и отдалечаване от учението на обожените ни светии, главно на Фотий Велики, св. Симеон

Нови Богослов, св. Григорий Палама, св. Марк Евгеник (Ефески) и на всички други Отци от „Добротолюбие”.

Ако не е така, нека в посланието, което ще изпратят, изповядат официално верността си към Големите събори след Седмия вселенски събор - съборите по времето на Фотий Велики, на св. Григорий Палама и към последващите събори на Източните патриарси, през епохата на турското владичество. Толкова е просто!

Източник на оригиналния гръцки текст:
<http://parembasis.org>

Превод от гръцки: Алексей Стамболов

Редакция: д-р Десислава Панайотова, гл. редактор на Официалния сайт на БПЦ-БП

Забележка на гл. редактор: в т. 4 и т. 5 на текста, където се говори за другите християнски общности - римо-католици и протестанти, съзнателно е запазено изписването по отношение на последните на думите „Църква” и „Църкви” с главно „Ц”, за да се покаже неправилното икуменическо разбиране за същността на тези християнски общности, считани включително и от православните икуменисти за „Църква”, „Църкви”. Правилното разбиране за Църквата е, че това е само едната, свята, съборна и апостолска Църква - Православната, от която римо-католиците и протестантите са отпаднали и към която могат да се завърнат, ако се откажат от веровете си заблуди. Принципно - в православни текстове, особено в официални православни документи, неправославните християнски общности не бива да се наричат „Църква”, „Църкви”, „църква”, „църкви”. Това е еклесиологична ерес, която противоречи на светоотеческото учение за същността на Църквата и на решенията на Вселенските и поместните събори. Ерес, която релативизира догмата за Църквата като пазителка на истината. Ерес, която обезсмисля личното, поместноцърковното и общоцърковното изповедничество и мъченичество за съхраняване на чистото Православие като единствен път за вечно спасение.

[1] Гръцката дума *συνοδικός* означава „синодален” и „съборен”. Бел. прев.

[2] Вж. бел. 1. При превода са възможни и двата варианта, доколкото решенията в Еладската църква се взимат както от Постоянен Свети Синод (*Διαρκής Ιερά Σύνοδος*), така и от Свещен Архиерейски Събор (*Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας*) и от контекста не е достатъчно ясно кой от двата органа има предвид митр. Йеротей. Бел. прев.

[3] В смисъл на употреба на двойствен, двусмислен („дипломатичен”) език. Бел. прев.

[4] „Фотографски закон” (разпоредба) - който описва с такава точност качествата на дадено лице или определя точно дадена ситуация, така че да се отнася главно към това лице или конкретен случай. Очевидно тук митр. Йеротей има предвид, че документите на Събора целят по завоалиран начин да узаконят икуменизма и да придадат църковен характер на инославните общности. Бел. прев.

[5] Схоластически термин, използван (напр. Тома Аквински) за описване природата на Бога и разграничаването Му от Неговите творения. Бел. прев.

Източник на българския превод:
<http://www.bg-patriarshia.bg>

ПРАВОСЛАВЕН КАТЕХИЗИС

ГЛАСЪТ НА ОТЦИТЕ НА ЦЪРКВАТА

СВ. ЮСТИН ПОПОВИЧ

Преди почти 30 години сръбският архимандрит и професор по Догматическо богословие св. Юстин (Попович) разкрива какви могат да бъдат опасностите за Православието, ако Великият събор не бъде свикан в духа на съборната традиция на Православната Църква. Тук публикуваме /със съкращения/ неговото писмо до Архиепископския събор на Сръбската православна църква, изпратено на 7 май 1977 г. Св. Юстин Попович се престава в Господа две години по-късно (+1979 г.) и св.

му мощи почиват в манастира „Св. архангел Михаил“ (Челие, Сърбия), обителта, където в молитва и неуморни богословски и пастирски трудове той прекарва последните години от живота си.

По въпроса за Събора в Крит съвременната Сръбска православна църква първоначално реши да не присъства, но накрая все пак взе участие в него с условието, че ако позициите ѝ не бъдат чути, ще напусне заседанията.

Архимандрит Юстин (Попович)

По повод свикването на „Велик Събор на Православната Църква“

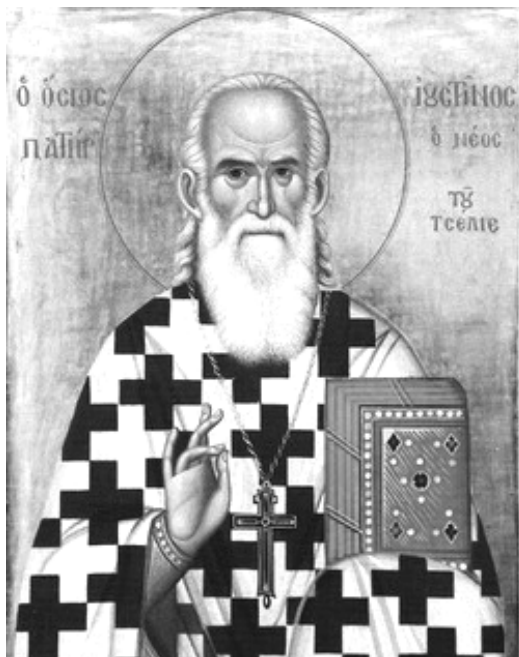
Неотдавна (21-28 ноември 1976 г.), в Шамбези, близо до Женева, се проведе Първата предсъборна конференция. След като прочетох и проучих протоколите и решенията на тази конференция, издадени от Секретариата по подготовка на Светия и Велик събор на Православната Църква в Женева, изпитвам насъщна евангелска необходимост, по съвест, като член на Светата Съборна Православна Църква, макар да съм само един неин скромнен служител, да се обърна с молба към св. Архиепископския събор на Сръбската Православна Църква, за да изложи своите скръбни размишления, печални констатации и безпокойството си във връзка с подготовката на въпросния Събор.

.../

1. От протоколите и решенията на т. нар. Първа предсъборна православна конференция, състояла се — неизвестно защо! — в Женева (където трудно могат да се събрат дори няколко стотин православно вярващи), става ясно, че тя е подготвила и определила нов каталог с теми за предстоящия „Велик събор“ на Православната Църква. Това събиране в Женева не беше едно от т. нар. Всеправославни съвещания, подобно на състоялото се на остров Родос и свиканите след него; то не беше и (запланувания от тези съвещания) Предсъбор, за който доскоро се говореше. Събирането бе наречено Първа предсъборна конференция, с която се открива етапът на непосредствена подготовка за свикване на Вселенски събор. Нещо повече, въпросната конференция е отказала да работи въз основа на списъка с теми, предложен от I Всеправославно съвещание в Родос (1961 г.) и разработван до 1971 г. Тя е ревизирала този каталог и издигнала свой, нов каталог на теми за Събора. Наред с това, Конференцията е преразгледала възприетата досега методология по разработване и окончателно подготвяне на темите за Събора; тя е

съкратила целия този „процес“ поради бързането на някои, които желаят час по-скоро да свикат събора. /.../

2. Въпросът за подготовката и свикването на Вселенски събор на Православната Църква не е нито нов, нито последен през нашето столетие от историята на Църквата. Този въпрос вече бе поставян приживе от нещастния Константинополски патриарх Мелетий (Метаксакис) — известен модернист и реформатор, предизвикал разкол в Православието със своя т. нар. Всеправославен конгрес в Константинопол през 1923 г. /.../

След Втората световна война дойде ред на Константинополския патриарх Атинагор, с неговите родоски Всеправославни съвещания, отново провеждани изключително на територията на Константинополската патриаршия. На първото от тях, през 1961 година, започна подготовката на „Всеправославния събор“ с решение първоначално да бъде свикан Предсъбор. На същото съвещание бе утвърден и вече изработеният от Константинополския патриарх „тематичен каталог“ за Предсъбора: осем големи раздела, съдържащи около 40 основни теми и двойно повече параграфи и подпараграфи. Този каталог е бил предварително подготвен от комисия, състояща се от константинополски богослови, и след това утвърден от Константинополския Синод, както се вижда от Протокола на I Родоско съвещание, издаден от Вселенската Патриаршия на гръцки език през 1967 г.

След II и III Родоски конференции (1963 и 1964 г.), през 1966 г. се проведе Белградската конференция. Отначало тя бе наречена IV Всеправославна конференция (виж „Гласник“ на Сръбската Православна Църква, № 10, 1966 г. и публикуваните под това заглавие документи на гръцки език). Така я нарича и проф. Кармирис във втори том от своите „Догматически и символически записки“ (изд. 2-ро, Грац, 1966). По-късно обаче

Константинополската патриаршия „понижи“ Белградската конференция до степен на „Междуправославна комисия“, а за IV Всеpravославна конференция бе провъзгласена следващата конференция, проведена през 1968 г. отново на константинополска „територия“ (по-точно, в Православния център на Вселенската Патриаршия в Шамбези, Женева). На тази конференция нетърпеливите щ организатори очевидно побързаха да съкратят пътя до Събора, защото от огромния родоски каталог (при все че той бе тяхно, а не чуждо произведение) те взеха само „първите шест теми“ и утвърдиха нов вид „процедура“ на работата. /.../

3. /.../ Но дори и да съществува такава тема, която заслужава да стане предмет на свикване и провеждане на нов Вселенски събор, тя не е известна на днешните му инициатори, организатори и редактори от всички гореспоменати конференции, с всичките им предишни и сегашни каталози. /.../

Историческата действителност е очевидна: светите и свикани от Бога Събори на св. отци винаги са имали пред себе си един или най-много два-три въпроса, остро поставени пред тях от големите ереси и разколи, извращаващи Православната вяра, раздиращи Църквата, поставящи под сериозна заплаха спасението на човешките души, спасението на православния Божий народ. Затова Вселенските събори винаги са имали христологичен, сотириологичен, еклезиологичен характер, т.е. тяхната централна тема, тяхната единствена тема, тяхното главно благовестие винаги е бил Богочовекът Исус Христос и нашето спасение в Него, нашето обожение в Него! Да, да, да: именно Той, Въплътеният се Единороден и Единосъщен Син Божий, Той — всецяло присъстващият в тялото на Църквата, Той — Вечният Глава на тялото на Църквата, заради спасението и обожението на човека, Той, Който е целият в Църквата чрез благодатта на Св. Дух и чрез правата вяра в Него — Православната вяра.

Тази е истински православната, апостолско-светоотеческа тематика — безсмъртната тематика на Църквата на Богочовека през всички времена — минали, сегашни и бъдни. Само тази тематика може да бъде предмет и на един евентуален бъдещ Вселенски събор на Православната Църква, а не схоластично-протестантският „тематичен каталог“, който няма никаква същностна връзка с духовния опит и с духовния живот на многовековното апостолско Православие и представлява само поредица от сухи „хуманистични“ теореми. Вечната съборност на Православната Църква и на всички нейни Вселенски събори се корени във всеобхватната Личност на Богочовека — на Господа Исуса Христа. Именно тази централна, всеобхватна, православно-съборна тема и реалност, тази единствена Богочовешка тайна и реалност, върху която се гради и крепи Православната Христова Църква, с всички свои Вселенски събори, с цялото си историческо битие, трябва и днес да се възвъсти пред небото и пред земята; а не със схоластично-протестантските „хуманистични“ теми, с които изливат константинополските или московските църковни делегати и делегации, представящи се — в този тежък и критически исторически момент — за „вождове и представители“ на Православната Църква в целия свят.

4. /.../ Прочее, правилно ли е, православно ли е такова представителство на Православните Църкви на разните родоски и женеvски Всеpravославни срещи? /.../ Те сякаш забравят, че Православната Църква, по самата си природа и по своя догматически неизменен състав, е епископална и епископоцентрична. Защото именно епископът и събранието на верните около него са израз и проява на Църквата като тяло Христово, особено по време на светата Литургия. Църквата е Апостолска и Съборна само чрез своите епископи, като глави на реални църковни единици - епископии. [Тук св. Юстин има предвид, че на Събора трябва да присъстват епископите на

Православието с право на равен глас. – Бел. гл. ред.] /.../ Щом е така, то как могат да бъдат „представени по делегационен принцип, т. е. с еднакъв брой „делегати“ например Чешката и Румънската Църква [Напр. в Чехия има ок. 100 000 православни християни, а в Румъния - над 18 000 000. Бел. гл. ред.] /.../

5. /.../ Заради евангелското единство следва да отбележим, че поведението на председателя на тази Предсъборна конференция, митрополит Мелитон, е било деспотично и несъборно. /.../ Преосвещени архиереи, аз не мога да се освободя от впечатлението и убеждението, че всичко това показва тайното желание на определени лица от Константинополската патриаршия — тази първа по чест Православна патриаршия, да натрапи своите собствени възгледи и собственото си поведение на всички Православни автокефални църкви, и изобщо на целия православен свят и на православната диаспора; и това неопапистко намерение да бъде узаконено с помощта на един „Вселенски събор“.

/.../ Но в наши дни положението е много по-опасно. Защото в онези времена Константинопол е бил жив организъм, обхващащ милиони верни, които бързо преодолели натрапената им отвън криза и отхвърлили изкушението да пожертвуват Вярата и Царството Божие заради земното царство. А сега в Константинополската Църква влизат митрополити без народ, епископи, които нямат кого да ръководят (т. е., липсват епископии), но които, в качеството си на такива, биха искали да държат в ръцете си съдбините на цялата Църква! /.../

Съдбата на Църквата вече не е и не може да бъде в ръцете на византийския император или патриарх; /.../ Със силата Божия Църквата се е разрастнала в множество Поместни Божии църкви с многомилионно паство. Много от вярващите в това паство в наши дни с кръвта си са запечатали своята апостолска приемственост и верността си към Агнеца. /.../ Без участието на всички тях е немислимо да бъде разрешен който и да е църковен въпрос с вселенско значение, камо ли пък въпроси, които засягат самите тях, т. е. въпросите на диаспората. /.../

6. /.../ Друг въпрос, който според нашето чувство и мнение би следвало днес да бъде обсъден от един истински Вселенски събор на Православната Църква, това е въпросът за икуменизма. Всъщност, този въпрос е еклезиологически, т. е. въпрос засягащ Църквата като Богочовешки, единен и единствен организъм, поставян под съмнение от съвременния икуменически синкретизъм. /.../

7. Като имам предвид всичко казано дотук, и като осъзнавам с болка състоянието на съвременната Православна Църква и изобщо на света, — а това състояние ни най-малко не се е променило от времето на последното ми обръщение към Архиерейския събор (през май 1971 година), — моята съвест отново ме кара да се обърна с молба и синовен вопъл към св. Архиерейския събор на мъченическата Сръбска Църква: нека нашата Църква се въздържи от участие в подготовката и от самото участие в т. нар. Вселенски събор. Защото, ако такъв събор, не дай Боже, се състои, от него можем да очаквам само едно: разколи, ереси и гибелта на много души. Като изхождаме от апостолско-светоотеческия исторически опит на Църквата, можем да твърдим, че такъв събор, вместо да излекува старите рани, ще нанесе нови върху тялото на Църквата и ще създаде за нея нови трудности и страдания.

Предавам себе си на светите апостолски молитви на отците от Архиерейския събор на Сръбската Православна Църква,

Недостоеен архим. Юстин
Навечерие на Гергьовден, 1977 г.

ХРАМ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
1202 София, ул. „Г. Вашингтон“ 47
Тел. 02 /983 14 85
Официален уебсайт: www.symvol.org

Храмово духовенство:

Негово Високоблагочестие иконом Александър В. Георгиев – предстоятел на храма и председател на църковното настоятелство
Негово Благодочестие свещ. Стилиян Табаков
Негово Благодочестие свещ. Методий Корчев

ДАРЕНИЯ
за храм „Св. св. Кирил и Методий“
Банкова сметка:
IBAN BG07UNCR70001520521504

Заповядайте на откритата ни беседа на тема:

„КАКВО РОДИ ВСЕПРАВОСЛАВНИЯТ СЪБОР В КРИТ‘2016”

Лектор: *д-р Десислава Панайотова*, директор на ЦРИК „Св. св. Кирил и Методий“, и *гости*.
Беседата ще се проведе в Лекционната зала на Енорийския център при храм „Св. св. Кирил и Методий“, ет. 1
7 юли (четвъртък) 2016 г. - 18,00 ч.
ВХОД СВОБОДЕН

КУРСОВЕ ПО ПРАВОСЛАВИЕ за възрастни

За учебната 2016 - 2017 година записването е от 25 май до 25 октомври 2016 г.
Преподавател: *д-р Десислава Панайотова*, моб. 0878 44 54 57 и 0889 99 39 80

Г р у п и :

1. Въведение в Православието
2. Стар Завет
3. Нов Завет
4. Св. отци – I част.

ХРАМ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
ХРАМОВА БИБЛИОТЕКА

Над 3 000 тома в различни категории.
Работно време: Понеделник/Сряда/Петък: 11:30-13:30/16:00-18:00
Неделя: 10:30-14:30; За информация: 0878 394 801

За храм „Св. св. Кирил и Методий“ настоящия брой на бюлетина „Символ на вярата“ подготвиха:
Д-р Десислава Панайотова – директор на ЦРИК „Св. св. Кирил и Методий“, гл. редактор на „Символ на вярата“.
Красимир Георгиев - предпечатна подготовка, Издателски център „Св. св. Кирил и Методий“